IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 22 Issue 01 IYUN 2026

SOLIQ TO‘LOVCHILARNI SOLIQ ORGANLARIDA HISOBGA QO‘YISH: AMALDAGI TIZIM VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI

Xursandov Mirshohid Abdulaziz o‘g‘li

O‘zbekiston Respublikasi

Bank-moliya akademiyasi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida soliq to‘lovchilarni soliq organlarida hisobga qo‘yishning amaldagi huquqiy va tashkiliy mexanizmlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda soliq to‘lovchilarni identifikatsiya qilish, yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazish bilan bog‘liq axborot almashinuvi, jismoniy shaxslar bo‘yicha JShShIRdan foydalanish, soliq solish obyektlari bo‘yicha hisobga qo‘yish hamda elektron soliq xizmatlarining ahamiyati yoritiladi. Maqolada mavjud tizimning ijobiy jihatlari bilan birga ma’lumotlar sifati, idoralararo integratsiya, obyektlar bo‘yicha hisobga olish, masofaviy xizmatlardan foydalanish va risk-tahlil mexanizmlaridagi ayrim muammolar ko‘rsatib beriladi.

Kalit so‘zlar: soliq to‘lovchi, hisobga qo‘yish, soliq organlari, JShShIR, STIR, soliq ma’murchiligi, raqamlashtirish, elektron soliq xizmatlari, soliq nazorati.

Abstract. This article analyzes the current legal and organizational mechanisms for registering taxpayers with tax authorities in the Republic of Uzbekistan. The study discusses taxpayer identification, interagency data exchange related to the registration of legal entities and individual entrepreneurs, the use of personal identification numbers for individuals, registration by taxable objects, and the role of electronic tax services. The article highlights the advantages of the current system and identifies issues related to data quality, interagency integration, object-based registration, remote services, and risk analysis.

Keywords: taxpayer, registration, tax authorities, personal identification number, taxpayer identification number, tax administration, digitalization, electronic tax services, tax control.

Kirish

O‘zbekiston Respublikasida soliq tizimini modernizatsiya qilish davlat moliyasining barqarorligini ta’minlash, tadbirkorlik faoliyatini qonuniy maydonga olib kirish va soliq to‘lovchilar uchun qulay sharoit yaratishning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Soliq majburiyatlari to‘g‘ri hisoblanishi va o‘z vaqtida bajarilishi, avvalo, soliq to‘lovchining soliq organlarida aniq, to‘liq va ishonchli hisobga qo‘yilganligiga bog‘liq.

Soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yish faqat texnik ro‘yxatga olish jarayoni emas, balki soliq ma’murchiligining boshlang‘ich bosqichi hisoblanadi. Aynan shu bosqichda soliq to‘lovchining identifikatsion ma’lumotlari, faoliyat turi, joylashgan manzili, soliq solish obyektlari, alohida bo‘linmalari va majburiyatlari haqidagi ma’lumotlar shakllanadi. Keyingi hisobot, to‘lov, nazorat, soliq qarzi bilan ishlash va risk-tahlil jarayonlari ushbu ma’lumotlar sifatiga tayanadi. So‘nggi yillarda O‘zbekistonda soliq to‘lovchilarni hisobga olish jarayonlari sezilarli darajada raqamlashtirildi.

Mazkur maqolaning maqsadi soliq to‘lovchilarni soliq organlarida hisobga qo‘yishning amaldagi tizimini tahlil qilish, uning kuchli va zaif tomonlarini aniqlash hamda ushbu tizimni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

ADABIYOTLAR SHARHI

Soliq ma’murchiligiga oid ilmiy adabiyotlarda soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yish soliq intizomini ta’minlashning birinchi va eng muhim bosqichi sifatida baholanadi. Kangave, Waiswa va Sebaggala (2021) soliq rioya etishini bir martalik harakat emas, balki ro‘yxatdan o‘tish, deklaratsiya topshirish, hisoblangan summani tan olish va to‘lovni amalga oshirishdan iborat ko‘p bosqichli jarayon sifatida ko‘rsatadi. Demak, ro‘yxatga olish sifati keyingi barcha soliq majburiyatlarining bajarilishiga bevosita ta’sir qiladi.

Raqamli soliq ma’murchiligi bo‘yicha tadqiqotlar elektron ro‘yxatdan o‘tkazish va elektron xizmatlar soliq to‘lovchilarning xarajatlarini kamaytirishini hamda ixtiyoriy rioya qilishni kuchaytirishini ko‘rsatadi. Winoto, Dewi va Prihantini (2022) e-registration, e-billing va e-filing texnologiyalarining soliq to‘lovchi intizomiga ijobiy ta’sirini aniqlagan. Djafri va boshqalar (2023) esa zamonaviy soliq ma’murchiligida e-registration, e-filing, e-payment, sun’iy intellekt va biometrik identifikatsiya kabi texnologiyalar muhim o‘rin tutishini ta’kidlaydi.

Raqamli identifikatsiya tizimlari soliq to‘lovchilar bazasini kengaytirish va ma’lumotlar sifatini oshirishda alohida ahamiyatga ega. Santoro, Scarpini va Okika (2024) Gana tajribasi misolida milliy identifikatsiya tizimini soliq ma’murchiligiga integratsiya qilish ro‘yxatdan o‘tgan soliq to‘lovchilar sonini oshirganini, biroq bunday integratsiya avtomatik ravishda soliq tushumlari va soliq madaniyatini kuchaytirmasligini qayd etadi. Bu xulosa O‘zbekiston uchun ham muhim: JShShIRdan foydalanish ma’lumotlarni tartibga soladi, ammo samaradorlik uchun xizmat sifati, nazorat va tushuntirish ishlari ham birgalikda olib borilishi zarur.

Groening, Moore, Mukama va Waiswa (2024) soliq to‘lovchilar registridagi muammolarni uch guruhga ajratadi: ro‘yxatga olishning yetarlicha maqsadli emasligi, amalda soliq to‘lamaydigan nominal subyektlarning ko‘pligi va identifikatsiya ma’lumotlarining noto‘g‘riligi. Ularning fikricha, soliq organlari boshqa davlat idoralari axborot bazalari bilan integratsiyani kuchaytirsa, ro‘yxatga olish jarayoni ancha samarali bo‘ladi.

Xalqaro tajribada soliq to‘lovchilarni hisobga olishni soddalashtirish, ayniqsa masofadan xizmat ko‘rsatuvchi yoki yurisdiksiya tashqarisida faoliyat yurituvchi subyektlar uchun muhimdir. Hellerstein, Buydens va Koulouri (2018) soddalashtirilgan ro‘yxatga olish rejimlari ma’muriy yukni kamaytirishi va ixtiyoriy rioya qilishni oshirishi mumkinligini ko‘rsatadi. O‘zbekiston sharoitida ham elektron tijorat, masofaviy xizmatlar va platforma iqtisodiyoti kengayayotgani hisobga olinsa, hisobga qo‘yish tizimi yangi biznes modellariga moslashishi lozim.

Asosiy va tahliliy qism

O‘zbekiston Respublikasida soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yishning huquqiy asosi Soliq kodeksi, Vazirlar Mahkamasining ma’muriy reglamentlari, Soliq qo‘mitasining elektron xizmatlari va davlat ro‘yxatidan o‘tkazish tizimlari bilan belgilanadi. Amaldagi yondashuvga ko‘ra, soliq to‘lovchi haqida zarur ma’lumotlar davlat ro‘yxatidan o‘tkazish, jismoniy shaxslarni identifikatsiya qilish, soliq solish obyektlarini aniqlash va elektron axborot almashinuvi orqali shakllantiriladi.

Soliq kodeksida soliq organlari soliq to‘lovchilarga kontragentlarning soliq organlarida hisobga qo‘yilganligi haqidagi axborotdan foydalanish imkoniyatini berishi nazarda tutilgan. Bu norma soliq to‘lovchilar registrining nafaqat ichki ma’muriy baza, balki biznes muhitida shaffoflikni ta’minlovchi axborot manbai ekanini ko‘rsatadi. Kontragentni tekshirish imkoniyati soxta bitimlar, yashirin aylanma va tavakkalchilikli xo‘jalik operatsiyalarini kamaytirishga xizmat qiladi.

Jismoniy shaxslar bo‘yicha hisobga olishda muhim o‘zgarishlardan biri STIR berish amaliyotining qisqarib, JShShIRdan foydalanishga o‘tilganidir. 2021-yil 1-iyuldan boshlab soliq organlarida jismoniy shaxslar hisobini yuritishda JShShIRdan foydalanish amaliyoti joriy etildi. Bu yondashuv bir shaxsga bir nechta identifikatsiya raqami biriktirilishi, ma’lumotlarning takrorlanishi va registrlar o‘rtasidagi nomuvofiqliklarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar bo‘yicha soliq hisobiga qo‘yish ko‘p hollarda davlat ro‘yxatidan o‘tkazish jarayoni bilan bog‘liq holda amalga oshiriladi. Bunda soliq organlari ro‘yxatdan o‘tkazuvchi organlardan kelib tushadigan ma’lumotlar asosida soliq to‘lovchi kartasini shakllantiradi. Ushbu mexanizm biznesni boshlash jarayonini tezlashtiradi, soliq organiga alohida borish zaruratini kamaytiradi va davlat xizmatlari ko‘rsatish sifatini oshiradi.

Soliq to‘lovchini obyektlar bo‘yicha hisobga qo‘yish esa alohida ahamiyatga ega. Yer solig‘i, mol-mulk solig‘i, suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq, yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq, aksiz solig‘i va hududiy alohida bo‘linmalar bilan bog‘liq majburiyatlar ko‘pincha soliq to‘lovchining asosiy ro‘yxatdan o‘tgan joyidan tashqarida yuzaga keladi. Shu sababli soliq solish obyektlarini aniq va o‘z vaqtida hisobga olish mahalliy budjet daromadlari uchun ham, soliq adolatliligi uchun ham muhimdir.

Amaldagi tizimning kuchli jihati shundaki, soliq to‘lovchilar ko‘plab xizmatlardan elektron shaklda foydalanish imkoniyatiga ega. Elektron soliq xizmatlari portali orqali shaxsiy kabinet, qarzdorlikni tekshirish, solishtirma dalolatnomalar, ma’lumotnomalar, QQS to‘lovchilari bo‘yicha axborot va boshqa xizmatlar taqdim etiladi. Bu soliq to‘lovchi bilan soliq organi o‘rtasidagi bevosita kontaktlarni kamaytirib, vaqt va xarajatlarni qisqartiradi.

Shu bilan birga, tahlil amaldagi tizimda bir qator muammolar mavjudligini ko‘rsatadi. Birinchi muammo — ma’lumotlar sifati. Soliq to‘lovchining haqiqiy faoliyat manzili, aloqa ma’lumotlari, faoliyat turi yoki soliq solish obyektlari o‘z vaqtida yangilanmasa, soliq organlari noto‘g‘ri risk baholashi mumkin. Ikkinchi muammo — idoralararo ma’lumot almashinuvi hamma holatda ham real vaqt rejimida va to‘liq ishlamasligi. Uchinchi muammo — ayrim soliq to‘lovchilar elektron xizmatlardan foydalanish ko‘nikmasiga ega emasligi yoki raqamli savodxonlik darajasi yetarli emasligi.

To‘rtinchi muammo obyektlar bo‘yicha hisobga qo‘yish jarayonida ko‘rinadi. Ko‘chmas mulk, yer uchastkasi, ishlab chiqarish maydoni, savdo nuqtasi yoki hududiy alohida bo‘linma haqidagi ma’lumotlar kadastr, adliya, mahalliy hokimlik, bank va soliq organlari bazalarida turlicha aks etishi mumkin. Bunday holat soliq bazasining to‘liq shakllanmasligiga yoki soliq to‘lovchi zimmasiga ortiqcha ma’muriy yuk tushishiga olib keladi.

Ilmiy tadqiqotlar ham aynan shu yo‘nalishlarni qo‘llab-quvvatlaydi. Eguino, Roman va Schächtele (2020) elektron xabarlar orqali onlayn ro‘yxatdan o‘tishni rag‘batlantirish ayrim guruhlarda natija berishini, biroq noto‘g‘ri tanlangan moddiy rag‘batlar teskari samara berishi mumkinligini ko‘rsatgan. Demak, soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yishda faqat majburlov yoki mukofot mexanizmlariga emas, balki qulay xizmat, aniq ma’lumot va ishonchli nazorat muvozanatiga tayanish lozim.

1-jadval. Soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yish tizimining asosiy elementlari va takomillashtirish yo‘nalishlari

Element	Amaldagi holat	Asosiy muammo	Takomillashtirish yo‘li
Jismoniy shaxslar identifikatsiyasi	JShShIR asosida hisob yuritish amaliyoti kengaygan	Ma’lumotlar yangilanishi va idoralararo moslik har doim bir xil emas	JShShIR asosidagi yagona profilni barcha davlat bazalari bilan real vaqt rejimida bog‘lash
Yuridik shaxslar va YTT	Davlat ro‘yxatidan o‘tkazish orqali soliq hisobiga qo‘yiladi	Faoliyat turi, manzil va aloqa ma’lumotlari o‘zgarishi kech aks etishi mumkin	Ro‘yxatdan o‘tganidan keyingi avtomatik monitoring va proaktiv eslatmalarni kuchaytirish
Soliq solish obyektlari	Yer, mol-mulk, suv va boshqa obyektlar bo‘yicha alohida hisob yuritiladi	Kadastr, hokimlik va soliq bazalarida tafovutlar yuzaga kelishi mumkin	Kadastr, adliya va soliq tizimlari o‘rtasida yagona obyekt identifikatorini joriy etish
Elektron xizmatlar	my.soliq.uz va boshqa portallar orqali xizmatlar mavjud	Raqamli savodxonlik va xizmatlardan foydalanish teng emas	Mobil, soddalashtirilgan va tushuntirishga yo‘naltirilgan xizmatlarni kengaytirish
Risk-tahlil	Soliq nazoratida elektron ma’lumotlardan foydalaniladi	Nominal va faoliyatsiz subyektlar registrni murakkablashtiradi	Faoliyat belgilari, bank aylanmalari va EHF ma’lumotlari asosida dinamik risk-profil yaratish
Kontragentni tekshirish	Soliq to‘lovchi maqomi va ayrim ochiq ma’lumotlar ko‘rinadi	Ma’lumotlar talqini soliq to‘lovchi uchun doim ham tushunarli emas	Kontragent ishonchliligi bo‘yicha sodda indikator va ogohlantirish tizimini joriy etish

***Manba**: O‘zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi, soliq organlarining elektron xizmatlari, gov.uz ma’lumotlari hamda ilmiy adabiyotlar tahlili asosida muallif tomonidan tayyorlangan.*

Jadvaldan ko‘rinadiki, amaldagi tizimda soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yishning asosiy tarkibiy qismlari shakllangan. Biroq ularning samaradorligi ma’lumotlarning aniqligi, idoralararo integratsiya darajasi, elektron xizmatlardan foydalanish qulayligi va risk-tahlil algoritmlarining sifatiga bog‘liq.

Soliq to‘lovchilarni hisobga olish tizimini takomillashtirishda birinchi yo‘nalish — ma’lumotlarni avtomatik yangilashdir. Masalan, yuridik shaxs manzili, rahbari, bank hisobvarag‘i, faoliyat turi yoki soliq solish obyekti o‘zgarganda, bu ma’lumot soliq organi

bazasida avtomatik aks etishi kerak. Bunda soliq to‘lovchidan bir xil ma’lumotni bir nechta idoraga qayta taqdim etish talab qilinmasligi lozim.

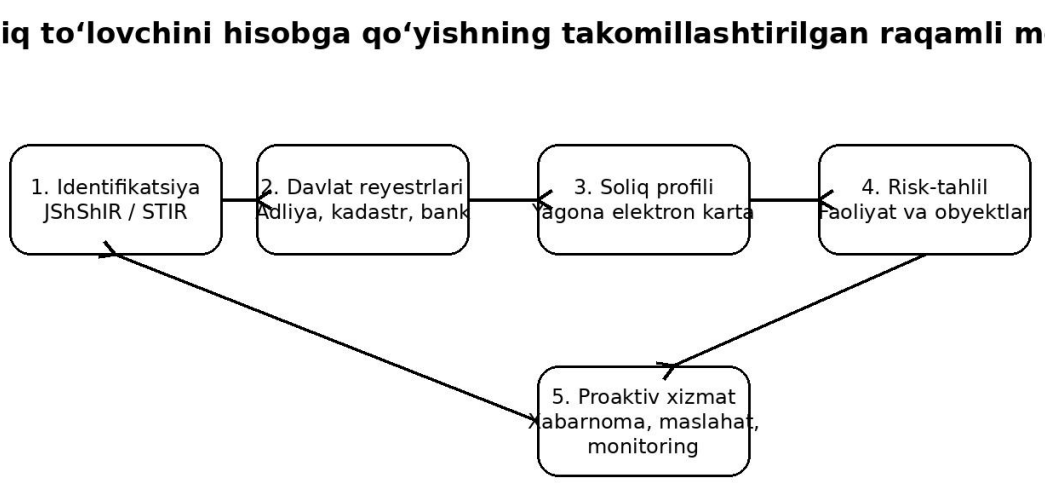
Ikkinchi yo‘nalish — obyektlar bo‘yicha hisobga qo‘yishni soddalashtirish va aniqlashtirishdir. Soliq solish obyekti bo‘yicha hisobga qo‘yishda ortiqcha hujjat talab qilishni cheklash, mavjud davlat bazalaridagi ma’lumotlardan foydalanish va soliq to‘lovchiga elektron xabarnoma yuborish ma’muriy yukni kamaytiradi. Bu yondashuv soliq organlari uchun ham, soliq to‘lovchi uchun ham foydalidir.

Uchinchi yo‘nalish — ro‘yxatga olishdan keyingi monitoringni kuchaytirishdir. Yangi ro‘yxatdan o‘tgan subyektlar bo‘yicha dastlabki davrda faoliyat belgilarini tahlil qilish, shaxsiy kabinet orqali tushuntirish xabarlarini yuborish va riskli holatlar aniqlanganda profilaktik chora ko‘rish yashirin iqtisodiyotni kamaytiradi.

To‘rtinchi yo‘nalish — soliq to‘lovchi tajribasini yaxshilashdir. Hisobga qo‘yish jarayoni soliq to‘lovchi uchun tushunarli, tez va ortiqcha hujjatlarsiz bo‘lishi kerak. Elektron xizmatlar oddiy til, bosqichma-bosqich yo‘riqnoma, mobil ilova va avtomatik tekshiruvlar bilan boyitilsa, xatolar kamayadi hamda ixtiyoriy rioya qilish kuchayadi.

Beshinchi yo‘nalish — ma’lumotlar xavfsizligi va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilishdir. Soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yish jarayonida katta hajmdagi shaxsiy va moliyaviy ma’lumotlar ishlatiladi. Shu sababli axborot xavfsizligi, kirish huquqlarini cheklash, audit izi va ma’lumotlardan foydalanish maqsadining aniq belgilanishi tizimga bo‘lgan ishonchni oshiradi.

1-rasm. Soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yishning takomillashtirilgan raqamli modeli

***Manba**: soliq ma’murchiligi bo‘yicha amaldagi tartib va ilmiy adabiyotlar tahlili asosida muallif tomonidan tayyorlangan.*

Rasmda soliq to‘lovchini hisobga qo‘yish jarayoni alohida-alohida harakatlar yig‘indisi emas, balki uzluksiz raqamli sikl sifatida ko‘rsatilgan. Identifikatsiya, davlat reyestrlari, soliq profili, risk-tahlil va proaktiv xizmatlar o‘zaro bog‘langanda soliq organlari ham aniqroq nazorat qiladi, soliq to‘lovchi esa kamroq hujjat topshirib, majburiyatlarini osonroq bajaradi.

Takomillashtirilgan modelda asosiy e’tibor “bir marta taqdim etilgan ma’lumotdan ko‘p marta foydalanish” tamoyiliga qaratiladi. Soliq organlari boshqa davlat organlarida mavjud ma’lumotni qayta talab qilmasligi, aksincha, uni elektron integratsiya orqali olishi lozim. Bu

davlat xizmatlari sifatini oshiradi va tadbirkorlik subyektlarining norasmiy xarajatlarini kamaytiradi.

Bundan tashqari, hisobga qo‘yish tizimi soliq nazoratining jazolovchi bosqichi emas, balki profilaktik va xizmat ko‘rsatuvchi bosqichiga aylanishi kerak. Soliq to‘lovchi yangi obyekt yoki yangi faoliyat turi bo‘yicha majburiyat yuzaga kelganini oldindan elektron xabarnoma orqali bilsa, jarima xavfi kamayadi va ixtiyoriy rioya qilish kuchayadi.

XULOSA

Soliq to‘lovchilarni soliq organlarida hisobga qo‘yish soliq ma’murchiligining asosiy boshlang‘ich bo‘g‘ini bo‘lib, soliq majburiyatlarini to‘g‘ri aniqlash, soliq bazasini kengaytirish, yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va budjet daromadlari barqarorligini ta’minlashda muhim rol o‘ynaydi.

O‘zbekistonda bu tizimning huquqiy va texnik asoslari shakllangan: jismoniy shaxslar bo‘yicha JShShIRdan foydalanish, yuridik shaxslar va tadbirkorlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazish bilan integratsiya, elektron soliq xizmatlari va obyektlar bo‘yicha hisobga olish mexanizmlari mavjud. Bu jarayonlar soliq to‘lovchilar uchun qulaylik yaratadi va soliq organlarining ma’lumotlar bilan ishlash imkoniyatini kengaytiradi.

Biroq amaliyotda ma’lumotlar sifati, idoralararo integratsiya, obyektlar bo‘yicha hisobga olish, nominal subyektlarni aniqlash, elektron xizmatlardan foydalanish tengligi va risk-tahlil tizimlarini takomillashtirish zarurati saqlanib qolmoqda. Ushbu muammolar hal qilinmasa, soliq to‘lovchilar registri to‘liq va ishonchli boshqaruv vositasiga aylana olmaydi.

Xalqaro ilmiy adabiyotlar shuni ko‘rsatadiki, elektron ro‘yxatdan o‘tkazish, raqamli identifikatsiya, soddalashtirilgan xizmatlar va integratsiyalashgan soliq axborot tizimlari soliq intizomini oshirishda muhim omil bo‘lishi mumkin. Shu bilan birga, raqamlashtirishning o‘zi yetarli emas; u soliq to‘lovchi uchun tushunarli xizmat, ma’lumotlar xavfsizligi, adolatli nazorat va ishonchli kommunikatsiya bilan to‘ldirilishi kerak.

TAKLIFLAR:

1. Soliq to‘lovchilarni hisobga qo‘yishda JShShIR, davlat ro‘yxati, kadastr, bank va boshqa davlat axborot tizimlari o‘rtasida real vaqt rejimidagi integratsiyani kuchaytirish lozim.

2. Soliq solish obyektlari uchun yagona obyekt identifikatorini joriy etish va kadastr, hokimlik hamda soliq organlari bazalaridagi tafovutlarni avtomatik aniqlash mexanizmini yaratish zarur.

3. Yangi ro‘yxatdan o‘tgan yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun shaxsiy kabinetda majburiyatlar bo‘yicha avtomatik yo‘riqnoma, eslatma va tushuntirish xabarlarini joriy etish kerak.

4. Nominal, faoliyatsiz yoki tavakkalchilikli subyektlarni aniqlash uchun EHF, bank aylanmalari, xodimlar soni, ijara shartnomalari va obyektlar haqidagi ma’lumotlar asosida dinamik risk-profil tizimini takomillashtirish lozim.

5. Soliq to‘lovchini obyektlar bo‘yicha hisobga qo‘yishda ortiqcha hujjat talab qilish amaliyotini yanada qisqartirib, mavjud davlat bazalaridagi ma’lumotlardan ustuvor foydalanish zarur.

6. Elektron soliq xizmatlari mobil ilova va soddalashtirilgan interfeys orqali kengaytirilib, raqamli savodxonligi past soliq to‘lovchilar uchun video yo‘riqnoma, chatbot va maslahatchi xizmatlari kuchaytirilishi kerak.

7. Kontragentni tekshirish xizmatida soliq to‘lovchi maqomini sodda indikatorlar orqali ko‘rsatish, riskli holatlar bo‘yicha ogohlantirish va ma’lumotning yangilangan sanasini aks ettirish maqsadga muvofiq.

Adabiyotlar ro’yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi. 30.12.2019. Lex.uz ma’lumotlari.
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 02.04.2022-yildagi 150-son qarori. Soliq to‘lovchilarga ayrim interaktiv davlat xizmatlarini ko‘rsatish bo‘yicha ma’muriy reglamentlar.
3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 22.09.2021-yildagi 595-son qarori. Soliq to‘lovchilarni hisobga olish va qo‘shilgan qiymat solig‘i ma’murchiligiga oid tartiblar.
4. O‘zbekiston Respublikasi Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali ma’lumotlari. STIRga oid xizmatlar va JShShIRdan foydalanish bo‘yicha rasmiy axborot.
5. O‘zbekiston Respublikasi Soliq qo‘mitasi elektron soliq xizmatlari portali: my.soliq.uz.
6. gov.uz. Soliq to‘lovchilar hisobi bo‘yicha rasmiy ma’lumotlar.
7. Winoto, L. O., Dewi, D. I., & Prihantini, F. N. (2022). Tax Administration Technology and Taxpayer Compliance.
8. Djafri, I. A., Damawati, I., Suharto, S., Satwika, I. G. A. R. P., & Rahmatullah. (2023). Utilization of Information and Communication Technology in the Tax Administration System to Increase Taxpayer Compliance.
9. Santoro, F., Scarpini, C., & Okika, S. (2024). The Potential of Digital ID Systems for Tax Administration: The Case of Ghana.
10. Groening, E., Moore, M., Mukama, D., & Waiswa, R. (2024). Pathways Into the Tax Net: Better Ways to Register African Taxpayers.
11. Hellerstein, W., Buydens, S., & Koulouri, D. (2018). Simplified Registration and Collection Mechanisms for Taxpayers that are not Located in the Jurisdiction of Taxation.
12. Eguino, H., Roman, S., & Schächtele, S. (2020). Nudging Taxpayer Registration?: Field Experimental Evidence on Backfiring Incentives.
13. Darmayasa, N., Hardika, N. S., & Alves, H. S. (2024). Core Tax Administration System: The Power and Trust Dimensions of Slippery Slope Framework Tax Compliance Model.
14. Kangave, J., Waiswa, R., & Sebaggala, N. (2021). Are Women More Tax Compliant than Men? How Would We Know?